

Asia: Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelman päivittäminen Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä: Sosiaali- ja terveyslautakunta Valmistelija/t: Leeni Löthman-Kilpeläinen, Pirjo Pennanen ja Arja Ruponen Päivämäärä: 10.6.14		
Vaikutukset	Nykytila: Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma toteutetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan 22.4.2013 päätöksen mukaisesti	Muutosesitys: Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma uusitaan kansallisen äitiyshuollon asiantuntijaryhmän suosituksen suuntaiseksi 1.9.2014 alkaen
	1. Nykyinen äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma / Terveystarkastuskäynnit Ensisynnyttäjällä - raskauden aikana yhteensä 14 käyntiä - laaja tarkastus h 22-26 - synnytyksen jälkeen: 2 käyntiä, joista toinen kotikäynti - Yhteensä 16 käyntiä Uudelleensynnyttäjällä - raskauden aikana yhteensä 8 käyntiä - laaja tarkastus h 22-26 - synnytyksen jälkeen: 2 käyntiä, joista toinen kotikäynti - Yhteensä 10 käyntiä 2. Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma / Lääkärikäynnit - Raskauden aikana 2 käyntiä - laaja tarkastus h 26-28 - synnytyksen jälkeen: jälkitarkastuskäynti (jt) - Yhteensä 3 käyntiä 3. Vuodesta 1969 käytössä ollut RhD-immunisaation ehkäisyohjelma	1. Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelman muutokset terveydenhoitajan käynneissä Ensisynnyttäjällä - raskauden aikana yhteensä 10 käyntiä - laaja tarkastus h 13-16 - synnytyksen jälkeen 2 käyntiä, joista toinen kotikäynti - Käynnit vähenevät (yhteensä 12) ja laaja tarkastus siirtyy aikaisemmaksi Uudelleensynnyttäjällä - raskauden aikana yhteensä 9 käyntiä - laaja tarkastus h 13-16 - synnytyksen jälkeen 2 käyntiä, tarvittaessa kotikäynti - Käynnejä yhteensä 11 ja laaja tarkastus siirtyy aikaisemmaksi 2. Muutokset lääkärikäynneissä - laaja tarkastus h 16-18 - Käyntien määrä (2 + jt) ei muutu, mutta laaja tarkastus siirtyy aikaisemmaksi 3. Uusi RhD-immunisaation ehkäisyohjelma - Käyttöön otetaan anti-D-immunoglobuliinisuojaus niille RhD-negatiivisille äideille, joilla RhD-positiivinen sikiö.

Vantaa

Vantaan sosiaali- ja terveystoimi/ Ennakkoarviointi

Asiakas ja kaupunkilainen	- Raskauden aikana, erityisesti loppuraskaudessa käyntejä on ensisynnyttäjillä tiheästi. Tiheät käynnit luovat turvallisuuden tunnetta, mutta toisaalta ne mahdollisesti myös rasittavat äitejä.- Uudelleensynnyttäjällä on alkuraskaudessa käyntejä neuvolassa harvoin, mistä on ajoittain saatu negatiivista palautetta.- Laajan tarkastuksen ajankohta on optimaalinen luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen syntymiselle > tutkimusten mukaan vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen luontevinta kun aiemmin tavattu vähintään kaksi kertaa- N. 6 vantaalaista raskaana olevaa naista immunoituu vuosittain nykyisestä ehkäisyohjelmasta huolimatta. Äidille koituu useita käyntejä erikoissairaanhoidossa raskauden aikana ja vastasyntynyt tarvitsee erikoissairaanhoidoa neurologisen vammautumisen ehkäisemiseksi.	- Loppuraskauden käynnit harvenevat ensisynnyttäjillä.- Alkuraskauden käynnit toteutuvat uudelleensynnyttäjillä aiempaa tasaisemmin välein.- Laajan tarkastuksen siirtyessä aiemmaksi mahdollisuus riskiraskauksien ja ongelmatilanteiden tunnistamiseen ja varhaiseen puuttumiseen mahdollistuu. Toisaalta luottamuksen rakentuminen ei välttämättä vielä riittävää vaikeiden asioiden esille nostamiseen.- Kun lääkärintarkastus siirtyy aikaisempaan vaiheeseen, asiakkaan vastuu keskiraskauden ongelmatilanteiden havaitsemisessa lisääntyy ja häneltä vaaditaan aktiivisuutta ottaa yhteyttä mahdollisissa ongelmatilanteissa- RhD-negatiiviset äidit saavat immunisaatio suojauksen, jos he odottavat RhD-positiivista lasta. Vastasyntyneen kellastumisriski, vaikean immunisaation riski sekä hoidon tarve vähenevät.
Palvelujen järjestäminen	- Terveystarkastajan ammattitaito riskiraskauksien havaitsemisessa hyödynnetään täysimääräisesti, kun lääkärintarkastus on raskauden puolella välissä- Lääkärintarkastuksen ollessa keskiraskaudessa mahdolliset raskauden ajan pulmatilanteet hoituvat normaalin terveystarkastuksen yhteydessä- Jos nykyohjelmalla jatkettaisiin, terveystarkastusohjelma olisi erilainen kuin muissa kunnissa, mikä saattaisi lisätä selvitystarpeita ja asiakirjaliikennettä. Myös asiakas- ja potilasturvallisuus saattaisi vaarantua siirtymätilanteissa.- Nykyistä RhD-immunisaatio -ohjelmaa jatketaan ja immunisoituneet hoidetaan erikoissairaanhoidossa.	- Laajan tarkastuksen siirtyessä varhaisemmaksi paranee mahdollisuus tarttua varhain perheen mahdollisiin pulmiin. Siten palvelujen vaikuttavuus voi lisääntyä.- Tarveharkintaiset terveystarkastuskäynnit lisääntyvät, jolloin palvelu kohdentuu sitä erityisesti tarvitseville. > Palvelujen joustavuus lisääntyy, kun työaika vapautuu kohdennetuille käynneille.- Tarveharkintaiset lääkärikäynnit lisääntyvät, kun keskiraskauden ongelmatilanteisiin tarvitaan lääkärin kannanottoa.- Neuvolan keskitetyn puhelinvälisen palvelun rooli hoidon tarpeen arvioinnissa korostuu asiakkaiden ottaessa itse yhteyttä raskauden ajan ongelmiinsa.- Henkilöstön osaaminen varmistettava, jotta raskauden mahdolliset riskitekijät havaitaan käyntien harventuessa erityisesti ensisynnyttäjillä- RhD-negatiivisilta äideiltä otetaan 1 lisäverinäyte sikiön veriryhmän määrittämiseksi. Ne äidit, joilla on RhD-positiivinen sikiö, suojataan anti-D-immunoglobuliinilla.

Vantaa

Vantaan sosiaali- ja terveystoimi/ Ennakkoarviointi

Henkilöstö	- Ensisynnyttäjän loppuraskauden käyntien tiheys on varmistanut mahdollisuuden havaita rutiinikäynneillä raskauden poikkeamat ja tunnistaa riskiraskaudet- Lääkärintyö on keskittynyt keski- ja loppuraskauden lääketieteellisiin ongelmiin- Nykyistä RhD-immunisaatio -ohjelmaa jatketaan.	- Riskitekijöiden havaitseminen ja ennakointi korostuvat alkuraskaudessa, kun määräaikaisten käynnit vähenevät- Määräaikaisten käyntien harveneminen loppuraskaudessa lisää tarveharkintaisia käyntejä- Lääkärin sekä terveydenhoitajan neuvonta- ja ohjausvastuu lisääntyvät ja korostuvat.- Terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistyö tiivistyy ja työnjako sekä toiminta tehostuvat.- Lääkärintyön näkökulma laajenee lääketieteellisistä ongelmista koko perheen hyvinvoinnin huomioimiseen, mikä edellyttää uudenlaista työorientaatiota- RhD-negatiivisilta äideiltä otetaan 1 lisäverinäyte sikiön veriryhmän määrittämiseksi. Ne äidit, joilla on RhD-positiivinen sikiö, suojataan anti-D-immunoglobuliinilla.
Talous	- Resurssien kohdentaminen riskiraskauksiin ja ongelmatilanteisiin ei olisi mahdollista riittävästi, jos nykyohjelmalla jatkettaisiin- RhD-immunisaatiosta aiheutuvat erikoissairaanhoidon kustannukset: äidin säännöllinen seuranta äitiyspoliklinikalla, mahdolliset raskauden aikaiset sikiön verensiirrot ja lapsen syntymän jälkeiset verensiirrot sekä osastohoito ja mahdollinen teho- hoito	- Resurssit kohdentuvat tarpeen mukaisesti.- Ongelmien varhainen toteaminen ja niihin puuttuminen riittävän varhain mahdollistaa erikoissairaanhoidon säästöjä.- Jos raskauden ajan ongelmatilanteita ei havaita ajoissa, erikoissairaanhoidon kustannukset voivat nousta (raskausmyrkytykset, ennenaikaiset synnytykset)- Ehkäisevän terveydenhuollon lisäkustannus Rh-immunisaatiosuojauksesta n. 20 000e, joka vähintäänkin kompensoituu erikoissairaanhoidon kustannusten säästöinä
Ympäristö	- Mikäli nykyohjelmalla jatkettaisiin, terveystarkastusohjelma olisi erilainen kuin muissa kunnissa, mikä saattaisi lisätä selvitystarpeita ja asiakirjaliikennettä	- Uusi terveystarkastusohjelma toteutuu lähes yhdenmukaisena eri kunnissa, mikä vähentää selvitysten ja asiakirjaliikenteen tarvetta.- Neuvolakäyntien määrä vaikuttaa välillisesti myös liikennepäästöihin.

Vantaa

Vantaan sosiaali- ja terveystoimi/ Ennakkoarviointi

Johtopäätökset	- Neuvolakäynnit ja samalla henkilöstöresurssit kohdentuvat valikoimattomasti kaikille lasta odottaville äideille ja perheille.- Laajassa tarkastuksessa erityisesti lääkärintyö kohdistuu lääketieteellisiin ongelmiin.	- Neuvolakäynnit ja henkilöstöresurssit kohdentuvat niitä eniten tarvitseville ja niistä eniten hyötyville.- Perheiden ja raskaana olevien ongelmatilanteisiin voidaan puuttua aiempaa varhaisemmin.- Lääkärintyö kohdentuu varhaisempaan vaiheeseen raskautta ja siten riskien ja ongelmien tunnistaminen ja hoito mahdollistuvat riittävän aikaisin.- Lääkärikäynnit tulevat todennäköisesti lisääntymään, kun keskiraskauden ongelmat vaativat kannanottoa.- Asiakkaiden osallisuus hoidossaan kasvaa.- Terveystoiminnan ja lääkärin neuvonta- ja ohjausvastuu lisääntyvät, samoin vaikuttamismahdollisuudet.- Rh-immunisaatiosuojauksen vähentäminen vähentää vastasyntyneen sairastumis- ja vammautumisen riskiä ja siten hoidon tarvetta. Erikoissairaanhoidon kustannukset vähenevät.